

A SCHENGENI INFORMÁCIÓS RENDSZER

- Schengeni Információs Rendszer (SIS) a legfontosabb információcsere-eszköz Európában a biztonság és a hatékony határigazgatás biztosításában.
- Olyan informatikai rendszer, amely támogatja az operatív együttműködést a nemzeti hatóságok; különösen a határőrségek, a rendőrségek, a vámhatóságok, a bevándorlási hatóságok, valamint a bűncselekmények megelőzéséért, felderítéséért, nyomozásáért, a védeljárás lefolytatásáért és a büntetőjogi szankciók végrehajtásáért felelős hatóságok között.
- A SIS 2018-ban kb. 82,2 millió bejegyzést tartalmazott, több mint 6,1 milliárdszor látogatták meg, és 267 239 találatot rögzítettek benne.
- Ciprus és Írország kivételével valamennyi tagállam, továbbá Izland, Norvégia, Svájc és Liechtenstein hajtja végre.
- Bulgária és Románia üzemelteteti a SIS-t, de még belső határokat tart fent.
- Az Egyesült Királyság hozzáféréssel rendelkezik, de a schengeni térségbe való beutazás megtagadása esetén kiadott figyelmeztető jelzésekhez nem fér hozzá.
- Az Európai Ügynökségek (EUROPOL és EUROJUST) korlátozott hozzáférési jogokkal rendelkeznek.

A Kormány a [T/10093.](#) számon nyújtotta be a Schengeni Információs Rendszer (SIS) keretében történő információcserével összefüggő egyes törvények jogharmonizációs célú módosítását.

Története

A Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határaikon történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló, 1990. június 19-i egyezmény (Schengeni Egyezmény) IV. címének rendelkezései értelmében alkották meg a Schengeni Információs Rendszert (SIS).

A Schengeni Információs Rendszer második generációját (SIS II) a [1987/2006/EK rendelet](#), valamint a [2007/533/IB tanácsi határozat](#) hozta létre, amely 2013. április 9-én kezdte működését, a SIS helyébe lépve.

2018. november 19-én az **Európai Parlament és a Tanács három, a Schengeni Információs Rendszer felhasználásáról szóló rendeletet fogadott el, amelyek 2021 decemberéig felváltják a jelenlegi rendeletet és határozatot.** Az új jogi keretrendszer a következő rendeletekből áll:

- [2018/1860 rendelet](#): illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok visszaküldése;
- [2018/1861 rendelet](#): a határforgalom-ellenőrzések terén;
- [2018/1862 rendelet](#): a rendőrségi együttműködés és a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés terén.

Az új rendeletek fokozatosan lépnek hatályba és teremtik meg a biztonsági, határigazgatási és migrációkezelési uniós információs rendszerek közötti **interoperabilitást**. Bár a SIS jogalapja több különálló jogi eszközökből áll, **a SIS egyetlen információs rendszert alkot.**

A RENDELETEKRŐL DIÓHÉJBAN

A 2018/1860 rendelet a kiutasítási határozatok hatálya alá tartozó, harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó figyelmeztető jelzések kezelését és az ezzel kapcsolatos kiegészítő információk cseréjét határozza meg. A 2018/1861 rendelet a tagállamokba való beutazás és ott tartózkodás megtagadása, a 2018/1862 rendelet a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés céljából határozza meg a figyelmeztető jelzések bevitelének és kezelésének, valamint a kiegészítő információk és adatok cseréjének feltételeit és eljárásait.

Mind a 2018/1861, mind a 2018/1862 rendelet, tárgyától függően, megállapítja a SIS műszaki architektúrájára vonatkozó rendelkezéseket, a tagállamok, illetve a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző európai uniós ügynökség ([eu-LISA](#)) feladatait, az adatkezelést, valamint az érintett személyek jogait és a felelősségeit.

A RENDSZER FELÉPÍTÉSE

A SIS a következőkből áll:

a) **központi rendszer** (SIS központi rendszer), amelyet az alábbiak alkotnak:

- egy adatbázist (SIS-adatbázis) tartalmazó technikai támogatógység (CS-SIS), ideértve a tartalék CS-SIS-t is;
- egységes nemzeti interfész (NI-SIS);

b) az egyes tagállamok **nemzeti rendszere** (N.SIS), amely a SIS központi rendszerrel kommunikáló nemzeti adatrendszerekből áll, ideértve legalább egy nemzeti vagy közös tartalék N.SIS-t;

c) a CS-SIS, a tartalék CS-SIS és az NI-SIS közötti kommunikációs infrastruktúra (**kommunikációs infrastruktúra**), amely a SIS-adatok, valamint a [nemzeti SIRENE-irodák](#) közötti adatcsere céljára rendelt kódolt virtuális hálózatot képez.

A kommunikációs infrastruktúra biztosítja a SIS folyamatos rendelkezésre állását.

A CS-SIS látja el a műszaki felügyeleti és adminisztrációs feladatokat, és rendelkezik egy olyan tartalék CS-SIS-szel, amely rendszerhiba esetén képes biztosítani a CS-SIS fő részének összes funkcióját.

A CS-SIS-nek kell biztosítania a SIS-adatok beviteléhez és kezeléséhez, többek között a SIS-adatbázis lekérdezéséhez szükséges szolgáltatásokat.

A SIS központi elemeinek üzemeltetését a tallini központú [eu-LISA végzi](#).

A nemzeti rendszerek a SIS-adatbázis teljes,

vagy részleges másolatát tartalmazhatják, amelyeket két vagy több tagállam megoszthat egymással (közös másolat).

A tagállamok felelnek a N.SIS-ük felállításáért, működtetéséért, fenntartásáért, továbbfejlesztéséért, valamint a N.SIS-üknek a NI-SIS-szel való összekapcsolásáért. A tagállamoknak folyamatosan kapcsolódniuk kell a SIS központi rendszerhez; megkettőzött, valamint fizikailag és földrajzilag elkülönített kapcsolódási pontokkal.

A tagállam kijelöli a hatóságot ([N.SIS.hivatal](#)), amely a saját N.SIS-ért központilag felelős. Ez biztosítja az illetékes hatóságok SIS-hez való hozzáférését. A tagállam jelöli ki egyedüli kapcsolattartó pontként a SIRENE-Irodát.

FIGYELMEZTETŐ JELZÉSEK

A figyelmeztető jelzés olyan **adatállomány, amely a hatóságok számára lehetővé teszi, hogy egy foganatosítandó intézkedés céljából valamely személyt vagy tárgyat azonosítsanak**. A rendszer csak az adott személy/tárgy azonosításához szükséges, a rendletekben meghatározott információkat és foganatosítandó intézkedést tartalmazza. **A bevitt adatok pontosságáért és naprakészességéért a tagállamok felelnek**. A rendszerben létező jelzések az alábbiakra vonatkoznak:

- a schengeni övezetbe belépni vagy tartózkodni nem jogosult harmadik országbeliekre;
- körözött személyekre;
- eltűnt személyekre;
- bírósági tárgyaláson résztvevő személyekre;
- nyilvános vagy nem nyilvános ellenőrzés alá vont személyek és tárgyakra;
- lefoglalt vagy büntetőeljárásban bizonyítékként kezelt tárgyakra.

Csak a figyelmeztetést kiadó tagállam jogosult az általa bevitt adatok módosítására, helyesbítésére, frissítésére és törlésére.

A tagállamnak mindig meg kell vizsgálnia, hogy a konkrét ügy kellően megalapozott, releváns és jelentős ahhoz, hogy figyelmeztető jelzést vigyen be. A terrorista cselekmények kellően megalapozottak, relevánsak és jelentősök. A figyelmeztető jelzés részét nem képező, de azzal összefüggő információk (kiegészítő információ) cseréjéért a tagállam által kijelölt, a hét minden napján 24 órában működő SIRENE-Iroda bonyolítja.

A figyelmeztető jelzések **csak annyi ideig tárolhatók, ameddig a cél elérése érdekében szükséges**. Az alábbiak szerint kell felülvizsgálni szükségességüket:

- **egy év:** veszélyeztetett gyermekek, személyek, akiket védeni kell az utazástól, valamint a rejtett ellenőrzések, a kikérdezések vagy a célzott ellenőrzések hatálya alá tartozó személyek;
- **három év:** azon személyek, akiktől igazságszolgáltatási eljárás során segítséget kérnek, valamint ismeretlen, körözött személyek;
- **öt év:** az átadási vagy kiadási letartóztatás céljából körözött személyek, az eltűnt személyek, akiket valószínűleg védelem alá kell, illetve nem kell helyezni;
- **tíz év:** a rejtett ellenőrzések vagy a célzott ellenőrzések hatálya alá tartozó, vagy lefoglalandó vagy büntetőeljárásban bizonyítékként felhasználható tárgyak.

A személyekre vonatkozó figyelmeztető jelzések főszabály szerint 3 év elteltével automatikusan törölődnek, de a kiadó tagállam dönthet annak meghosszabbítása mellett.

A tárgyakra – mint például járművekre, csónakokra, repülőgépekre és konténerekre – vonatkozó figyelmeztető jelzések legfeljebb 5 évig őrizhetők meg. A lefoglalandó, vagy bűnvádi eljárásban bizonyítékként felhasználható tárgyak legfeljebb 10 évig őrizhetők. Mindkét esetben lehetőség van meghosszabbításra.

A SIS-ben kezelt adatok és az ehhez kapcsolódó kicserélt kiegészítő információk **nem továbbíthatók harmadik országok vagy nemzetközi szervezetek részére**.

A RENDSZER ÚJDONSÁGAI

A rendeletek a figyelmeztető jelzések további kategóriáit vezetik be:

- **információkérő ellenőrzés céljából kiadott figyelmeztető jelzések;** a rejtett ellenőrzések és a célzott ellenőrzések közötti köztes lépés, amely alapján magán-személyeket lehet kihallgatni;
- ismeretlen gyanúsítottakra vagy keresett személyekre vonatkozó figyelmeztető jelzések, amelyek alapján a **súlyos bűncselekmények vagy terrorista bűncselekmények helyszínén felfedezett**, feltételezetten a bűncselekmény elkövetőjétől származó **ujjnyomatokat vagy tenyérnyomatokat** rögzíteni kell (daktiloszkópiai adat);
- megelőzés céljára szolgáló figyelmeztető jelzések a **szülő általi jogellenes elvitel veszélyének kített gyermekekre vonatkozóan**, valamint azon gyermekekre és sérülékeny helyzetűekre vonatkozóan, akiknek utazását a saját érdekükben meg kell előzni (például ha az utazás a kényeszerházasság, a női nemi szervek megcsonkítása vagy az embercsempészség kockázatának való kitettséggel járhat);
- **visszaküldés céljából kiadott figyelmeztető jelzések**, a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokkal szemben hozott kiutasítási határozatokhoz kapcsolódó figyelmeztető jelzések.

Bővítik azoknak a tárgyaknak a listáját is, amelyek esetében kiadhatók figyelmeztető jelzések, ideértve a hamisított okmányokat és a nagy értéket képviselő, azonosítható tárgyakat, valamint az IT-berendezéseket.

Kötelezővé válik továbbá a harmadik országbeli állampolgárok beutazási tilalmára vonatkozó figyelmeztető jelzések bevezetése a SIS rendszerbe.

A rendeletek bevezetik az **arcképek** felhasználásának lehetőségét a személyazonosság megállapítása céljából. Ez azt is lehetővé teszi, hogy a **DNS-profil is alkalmazható**, ami megkönnyíti az eltűnt személyek azonosítását

azokban az esetekben, amikor nem állnak rendelkezésre ujjlenyomat-adatok, fényképek vagy arcképek.

A [Bűnüldözési Együttműködés Európai Unió Ügynökségének \(Europol\)](#), hogy jobban el tudja látni feladatait – különösen a Migráncsempészség Elleni Küzdelem Európai Központján belül –, a **SIS-rendszer összes adatkategóriájához hozzáférése lesz**, és az uniós országok nemzeti SIRENE-irodáival kiegészítő információkat cserélhet. Az uniós országoknak tájékoztatniuk kell az Europolt minden olyan találatról, amikor egy személyt terrortámadás miatt keresnek.

Az [Európai Határ- és Parti Őrség Ügynökség \(Frontex\)](#) számára is biztosított a hozzáférés a SIS-rendszer figyelmeztető jelzéseinek kategóriáihoz a határforgalom-ellenőrzéssel, a határőrizettel és a visszaküldéssel kapcsolatos műveleti tervben meghatározott célok érdekében.

ELJÁRÁS

A figyelmeztető jelzés bevitele előtt a tagállam ellenőrzi – daktiloszkópiai adatokkal is –, hogy az érintettre vonatkozóan a SIS tartalmaz-e már figyelmeztető jelzést. **Személyenként csak egy figyelmeztető jelzés rögzíthető tagállamonként. Szükség esetén ugyanazon személyre vonatkozóan más tagállamok is bevihetnek új figyelmeztető jelzéseket.**

Ha már szerepel figyelmeztető jelzés a konkrét személyre, az új figyelmeztető jelzést bevinni kívánó állam ellenőrzi, hogy nincs-e összeegyeztethetlenség a figyelmeztető jelzések között. Ha nincs, a tagállam beviheti az új figyelmeztető jelzést. Ha a figyelmeztető jelzések összeegyeztethetetlenek, az érintett tagállamok SIRENE-irodái kiegészítő információk cseréje révén konzultálnak egymással.

A figyelmeztető jelzések összeegyeztethetőségére vonatkozó szabályok a [SIRENE-kézikönyvben](#) található. Ha ugyanazon személyre többszörös figyelmeztető jelzéssel kapcsolatos találatok érkeznek, a végrehajtó tagállam figyelembe veszi a SIRENE-kézikönyvben meghatározott, a figyelmeztető jelzések fontossági sorrendjére vonatkozó szabályokat.

KÖLTSÉGVISELÉS

A SIS központi rendszer és a kommunikációs infrastruktúra működtetésének, fenntartásának és továbbfejlesztésének költségeit az **Unió általános költségvetéséből fedezik**. Meghatározott feltételek mellett a tagállamok az alapjuttatásokon túl kiegészítő globális juttatásban részesülnek. Az N.SIS-ek felállításának, működtetésének, fenntartásának és továbbfejlesztésének költségeit a tagállamok viselik.

Források:

- [A második Schengeni Információs Rendszer: SIS II](#)
- [Erősebb Schengeni Információs Rendszer](#)
- [Európai Bizottság honlapja](#)